

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія економіко-математичних дисциплін і менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

_____ 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ І ОРГАНІЗАЦІЙ

для студентів

спеціальності

072 Фінанси, банківська справа

та страхування

освітньо-професійної програми

Фінанси і кредит

освітньо-професійного ступеня

фаховий молодший бакалавр

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Код ЄДРПОУ 45307985	
Програма № <u>3030/25</u>	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
	(прізвище, ініціали)
« _____ »	20 <u>25</u> р.

Київ-2025

Розробник: Казакова Вікторія Іванівна, викладач циклової комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту Фахового коледжу «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Казакова Вікторія Іванівна

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту

Протокол від « 05 » лютого 20 25 року № 2

Голова циклової комісії Вікторія КАЗАКОВА

Робочу програму перевірено

« _____ » _____ 2025 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи Оксана КАЛАШНИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	нормативна
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	3 / 90
Курс	2
Семестр	4
Кількість змістових модулів з розподілом:	3
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, в тому числі:	90
Аудиторні	42
Модульний контроль	6
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	42
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Фінанси підприємств і організацій» формування у студентів компетентностей з теорії і практики фінансових відносин суб'єктів господарювання, формування фінансових ресурсів, фінансового планування, організації фінансової діяльності підприємств.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Фінанси підприємств і організацій» є: вивчення сутності й функцій фінансів підприємств, фінансових ресурсів та джерел їх формування; організації фінансів підприємств; набуття навиків фінансових розрахунків; оволодіння методами фінансового планування, оцінювання фінансового стану підприємства.

Предмет: організація фінансово-економічних відносини суб'єктів господарювання України.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі **компетентності:**

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності</i>		
ЗК 5	Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	1 - 12
ЗК 6	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	1 - 12
ЗК-8	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	1 - 12
<i>Спеціальні компетентності</i>		
СК 1	Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування	1 - 12
СК 2	Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства	1 - 12
СК 3	Розуміння особливостей функціонування сучасної національної і світової фінансових систем та їх структури	1 - 12
СК 4	Розуміння принципів організації фінансових відносин	10 - 12
СК 7	Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи та страхування	2 - 12
СК 9	Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування	10 - 12
СК 10	Здатність здійснювати ефективні комунікації між фахівцями і користувачами послуг у сфері фінансів, банківської справи та страхування	1 - 12
СК 11	Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у	1 - 12

	сфері фінансів, банківської справи та страхування.	
СК 13	Розуміння особливостей організації функціонування податкової системи України	5, 6
СК 14	Здатність обґрунтовувати, ухвалювати і брати відповідальність за професійні рішення	1 - 12
<i>Предметні компетентності</i>		
	володіння понятійно-категорійним апаратом дисципліни	1 - 12
	розуміння закономірностей розвитку підприємств різних організаційно-правових форм	1 - 2
	вміння планувати джерела формування і використання фінансових ресурсів	3; 7; 8; 11
	вміння визначати та оцінювати потребу в оборотних коштах за допомогою різних методів нормування	7
	вміння визначати порядок створення фінансових ресурсів підприємств та можливих напрямів її використання	3 – 5; 7 - 9
	вміння визначати фінансові результати діяльності підприємства	4; 5
	здатність самостійно аналізувати показники оцінки фінансового стану підприємства	10; 12
	вміння оцінювати стан, проблеми та перспективи розвитку фінансової діяльності підприємства	6 - 9

3. Результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення дисципліни студент:

- знає економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами (РН 03);
- знає і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем (РН 04);
- дотримується вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень (РН 05);
- застосовує набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань (РН 06);
- здійснює пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності (РН 08);
- вміє розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності (РН 09);
- володіє методичним інструментарієм здійснення базових контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування (РН 12);
- використовує професійну аргументацію для донесення інформації до фахівців і користувачів послуг у сфері фінансів, банківської справи та страхування для досягнення спільної мети (РН 13);
- застосовує інновації у сфері фінансів, банківської справи та страхування (РН 14);
- виявляє навички самостійної роботи та роботи в команді, демонструє гнучке мислення, відкритість до нових знань (РН 15);
- знає зміст фінансової роботи та завдання фінансових підрозділів підприємства;
- обирає раціональні форми розрахунково-кредитних операцій;
- розраховує потреби в грошових коштах для забезпечення поточної фінансово-господарської діяльності;
- управляє прибутком і рентабельністю, здійснює контроль за розподілом і використанням прибутку;

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів, тем	Ус ь о го	Розподіл годин між видами робіт					Са мо сті йн а
		Аудиторна					
		Л е к ці ї	С е м і н а р и	П р а к т и ч ні	Л а б о р а т о р ні	І н д и ві д у а л ь ні	
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні та організаційні основи фінансів підприємств</i>							
Тема 1. Основи фінансів підприємств і організацій	6	2					4
Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств	10	4	2				4
Тема 3. Фінансові аспекти формування витрат і грошові надходження підприємства	8	2	1	1			4
Тема 4. Формування і розподіл прибутку підприємства	8	2	1	1			4
Модульна контрольна робота	2						
Разом за змістовим модулем 1	34	10	4	2	0	0	16
<i>Змістовий модуль 2. Фінансовий механізм діяльності підприємств</i>							
Тема 5. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	6	2	1	1			3
Тема 6. Оборотні засоби та їх організація на підприємстві	8	2	1	1			3
Тема 7. Капітал підприємства	8	2		2			4
Тема 8. Фінансові зобов'язання підприємств	8	2		2			4
Модульна контрольна робота	2						
Разом за змістовим модулем 2	32	8	2	6	0	0	14
<i>Змістовий модуль 3. Фінансова діагностика і планування діяльності підприємства</i>							
Тема 9. Фінансова діагностика підприємства	8	2	2				4
Тема 10. Фінансове планування на підприємствах	7	2	1				4
Тема 11. Фінансова санація та банкрутство підприємств	7	2	1				4
Модульна контрольна робота	2						
Разом за змістовим модулем 3	24	6	4	0	0	0	12
Разом	90*	24	10	8	0	0	42

* з урахуванням модульних контрольних робіт (6 год.)

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні та організаційні основи фінансів підприємств

Тема 1. Основи фінансів підприємств і організацій

Поняття, суть і місце фінансів підприємств у фінансовій системі. Функції фінансів підприємств як внутрішня властивість і форма вияву їхньої сутності.

Поняття грошових фондів і фінансових ресурсів підприємств. Економічні методи та способи формування фінансових ресурсів. Джерела формування фінансових ресурсів. Поділ коштів підприємства на власні, позичені й залучені.

Основні принципи організації фінансів підприємств за ринкових умов.

Форми власності, галузеві та організаційні фактори, що визначають особливості фінансів підприємств у різних сферах і структурах економіки.

Сутність фінансової діяльності підприємств. Напрямки фінансової роботи. Сутність фінансового механізму підприємств, його складові (фінансові методи, фінансові важелі, правове, нормативне та інформаційне забезпечення). Інформаційна основа фінансової діяльності та нормативна база (правове регулювання) фінансової діяльності підприємств.

Ключові слова: фінанси підприємства, фінансова діяльність, фінансові ресурси, фінансова робота, нормативне регулювання фінансової діяльності підприємства.

Література: [1 - 4; 8; 10; 11].

Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств

Суть і значення грошових розрахунків в організації виробничо-господарської діяльності підприємства. Способи і форми розрахунків.

Види рахунків, що відкриваються підприємствам в установах банку.

Порядок відкриття в банку поточних рахунків у національній, іноземній валюті та інших рахунків. Напрями використання коштів з поточних рахунків.

Організація безготівкових розрахунків, вимоги до їх проведення, сфера використання. Розрахунки платіжними дорученнями. Розрахунки платіжними вимогами-дорученнями. Розрахунки чеками.

Розрахунки акредитивами. Вексельна форма розрахунків. Клірингові розрахунки.

Особливості розрахунків при наданні факторингових послуг підприємствам.

Готівково-грошові розрахунки на підприємстві і сфери їх застосування.

Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст, значення для забезпечення нормальної господарської діяльності. Порядок пред'явлення претензій за розрахунками. Санкції в системі грошових розрахунків і платежів.

Ключові слова: готівкові розрахунки, безготівкові розрахунки, платіжне доручення, платіжна вимога, платіжна вимога-доручення, вексель, чек, розрахунково-платіжна дисципліна.

Література: [1 - 4; 8; 11].

Тема 3. Фінансові аспекти формування витрат і грошові надходження підприємства

Сутність та класифікація грошових витрат підприємств. Витрати виробництва, альтернативні витрати. Класифікація витрат за економічними елементами та їх характеристика. Графічне зображення постійних, змінних і загальних витрат. Платежі, які не визнаються витратами.

Склад витрат на виробництво і реалізацію продукції. Складники витрат операційної діяльності. Витрати операційної діяльності, що не включаються до собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг). Підрозділи плану собівартості.

Планування собівартості продукції. Сутність і мета собівартості продукції. Види калькуляцій. Методи калькулювання собівартості. Методи вибуття запасів на підприємстві.

Сутність та класифікація грошових потоків на підприємстві. Мотиви, що визначають потребу у грошових коштах. Характеристика грошових потоків. Ознаки і елементи грошового потоку. Вхідні і вихідні грошові потоки, та їх характеристика.

Дохід від операційної діяльності підприємства. Ціна та її розрахунок. Чинники, що обумовлюють зміну обсягу виручки від реалізації продукції.

Характеристика і склад інших доходів підприємства. Доходи від інвестиційної і фінансової діяльності.

Ключові слова: витрати виробництва, прямі витрати, непрямі витрати, постійні витрати, змінні витрати, матеріальні витрати, витрати на оплату праці, адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати, запаси, грошові потоки, доходи від операційної діяльності, доходи від інвестиційної діяльності, доходи від фінансової діяльності.

Література: [1 - 4; 8; 10; 11].

Тема 4. Формування і розподіл прибутку підприємства

Економічний зміст прибутку. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства.

Валовий прибуток. Фактори, що впливають на формування валового прибутку. Формування собівартості реалізованої продукції та її вплив на прибуток. Встановлення цін на продукцію і формування прибутку. Визначення прибутку від операційної та звичайної діяльності підприємства до оподаткування і після нього.

Критичний обсяг виробництва продукції («точка беззбитковості»), графічний та аналітичний методи знаходження. Зміна критичного обсягу виробництва продукції під впливом окремих чинників.

Методи розрахунку прибутку. Прогнозування і планування прибутку підприємства. Чистий прибуток підприємства, його розподіл і використання, фонди грошових коштів підприємства, що формуються за рахунок чистого прибутку.

Рентабельність продукції як відносний показник ефективності роботи підприємства. Порядок визначення прибутковості підприємства.

Ключові слова: фінансовий результат, прибуток, збиток, ефективність роботи підприємства, рентабельність, прибутковість.

Література: [1 - 4; 8; 10; 11].

Тема 5. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів

Сутність основних засобів як матеріальних цінностей. Основні засоби виробничого та невиробничого характеру. Оцінка та відтворення основних засобів.

Знос і амортизація основних засобів. Методи амортизації основних засобів.

Показники стану та ефективності використання основних засобів: забезпечення підприємства основними засобами; стан основних засобів; ефективність використання основних засобів.

Капітальні вкладення, їх сутність, склад та джерела фінансування.

Порядок фінансування і кредитування капітальних вкладень. Фінансування витрат на поліпшення основних засобів. Ремонт основних фондів та його фінансове забезпечення.

Ключові слова: засоби праці, капітальні вкладення, основні засоби, нематеріальні активи, знос, амортизація, методи розрахунку амортизації, фінансування витрат на відновлення основних засобів.

Література: [1 - 4; 8; 10; 11].

Тема 6. Оборотні засоби та їх організація на підприємствах

Суть оборотних активів, основи їх організації. Склад і структура оборотних активів, їх значення в забезпеченні кругообігу коштів підприємства.

Методи визначення потреб в оборотних коштах. Метод прямого обчислення потреби в оборотних коштах і сфери його застосування-Поняття норм і нормативів оборотних коштів. Економічний метод обчислення потреби в оборотних коштах.

Структура джерел формування оборотних коштів підприємства. Показники ефективності використання оборотних коштів.

Шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів; оптимізація запасів ресурсів і незавершеного виробництва; скорочення тривалості виробничого циклу; поліпшення організації матеріально-технічного забезпечення виробництва; прискорення реалізації виробленої продукції. Проблеми нестачі оборотних коштів і поповнення їх обсягів до нормативного рівня за умов кризової економічної ситуації на підприємстві.

Ключові слова: оборотні засоби, оборотні активи, потреба в оборотних коштах, нормування оборотних коштів, ефективність використання оборотних коштів.

Література: [1 - 4; 8; 10; 11].

Тема 7. Капітал підприємства

Поняття і класифікація капіталу підприємства. Функції і складові капіталу.

Загальні умови формування статутного капіталу. Особливості формування статутного капіталу державного підприємства. Особливості формування статутних капіталів акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю. Особливості створення та формування статутного капіталу приватного підприємства. Додатковий капітал, його види і особливості формування. Резервний капітал та особливості його формування. Неоплачений і вилучений капітал, особливості їх формування.

Поняття позикового капіталу. Класифікація форм і видів позикового капіталу. Короткостроковий і довгостроковий оборотний капітал.

Ключові слова: власний капітал, статутний капітал, додатковий капітал,

резервний капітал, неоплачений капітал, вилучений капітал..

Література: [1 - 4; 8; 10; 11].

Тема 8. Фінансові зобов'язання підприємств

Сутність поняття «зобов'язання підприємств», їх види, фінансові відносини, причини їх виникнення. Види зобов'язань підприємства. Сутність боргових фінансових інструментів.

Економічна сутність, види та необхідність кредитування підприємств. Класифікація кредитів. Овердрафт, контокорентний кредит. Відмінності між контокорентним і овердрафтним рахунком. Розрахунок за формулою простих і складних відсотків. Термін окупності кредиту. Кредитний механізм і його елементи. Умови банківського кредитування. Організація фінансової роботи із залучення банківського кредиту.

Товарний кредит: умови отримання та погашення підприємствами. Чинники, які зумовлюють кредитування підприємств. Особливості договору купівлі-продажу товару в кредит. Різновиди комерційного кредиту. Значення комерційного кредиту для постачальника. Причини зацікавленості покупця в комерційному кредиті. Вексель та його форми. Правила проведення розрахунків векселем.

Кредиторська заборгованість як короткострокове джерело залучення фінансових ресурсів підприємств. Класифікація кредиторської заборгованості. Прострочена кредиторська заборгованість та її характеристика.

Ключові слова: зобов'язання, довгострокові зобов'язання, поточні зобов'язання, забезпечення, фінансові інструменти, кредит, овердрафт, термін окупності кредиту, кредитний механізм, комерційний кредит, товарний кредит, торгівля у розстрочку, вексель, кредиторська заборгованість/

Література: [1 - 4; 8; 10; 11].

Змістовий модуль 3. Фінансова діагностика і планування діяльності підприємства

Тема 9. Фінансова діагностика підприємства

Оцінка фінансового стану підприємства, її необхідність і значення. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства. Показники бухгалтерської звітності, які використовуються для оцінки фінансового стану.

Загальна характеристика майна (коштів) підприємства, його складу, розміщення та структури. Оцінка складу майна за такими показниками: основні кошти і довгострокові вкладення, оборотні кошти (матеріальні оборотні кошти, гроші та короткострокові цінні папери). Оцінка ліквідності оборотних активів підприємства, оцінка їхньої ефективності.

Платоспроможність підприємства як показник фінансового стану.

Суть платоспроможності та її оцінка за даними балансу. Показники платоспроможності підприємства.

Суть фінансової стійкості підприємства. Система показників фінансової стійкості підприємства та її значення.

Оцінка рентабельності роботи підприємства. Вплив рентабельної роботи підприємства на його фінансовий стан. Оцінка рентабельності продукції. Оцінка рентабельності виробничих фондів. Оцінка рентабельності власних коштів. Оцінка рентабельності довгострокових фінансових вкладень. Оцінка фінансового

результату діяльності підприємства. Оцінка факторів, що впливають на прибуток. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

Ключові слова: фінансовий стан підприємства, майновий стан підприємства, платоспроможність, ліквідність, фінансова стійкість, рентабельність.

Література: [1 - 3; 6; 7; 9].

Тема 10. Фінансове планування на підприємствах

Зміст, мета і завдання фінансового планування. Фінансове планування як процес визначення потреби підприємства у фінансових ресурсах, прогнозування їх надходжень.

Методи фінансового планування. Балансовий метод. Програмно-цільовий метод. Нормативний метод. Метод коефіцієнтів.

Інформаційна база фінансового планування. Аналіз фінансових показників звітного періоду. Показники виробничо-господарської діяльності планового періоду як вихідна база для фінансового планування.

Зміст і структура фінансового плану підприємства. Розрахунок доходів, визначення доходу від реалізації продукції, робіт та послуг. Розрахунок надходжень від фінансової та інвестиційної діяльності. Визначення потреби в довгострокових кредитах, у залученні коштів з інших зовнішніх джерел.

Планування витрат на виробництво й реалізацію продукції, відрахувань у цільові фонди, витрат на розширення, реконструкцію та технічне переоснащення виробництва.

Виконання фінансового плану. Контроль за виконанням фінансового плану.

Зміст оперативного фінансування плану надходження коштів і проведення платежів, його призначення, порядок складання і контроль за виконанням.

Бізнес-план, його структура та призначення.

Ключові слова: фінансове планування, фінансовий план, оперативний фінансовий план, складання фінансового плану, бізнес-план.

Література: [1 - 11].

Тема 11. Фінансова санація та банкрутство підприємств

Економічна сутність фінансової санації підприємства та порядок її проведення. Фінансова криза на підприємстві: симптоми та фактори, що її спричиняють. Менеджмент фінансової санації підприємства. Випадки, коли приймається рішення про фінансову санацію підприємств.

План санації. Сутність санаційного аудиту та етапи його проведення. Аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства, що перебуває в кризі. Аналіз причин кризи та сильних і слабких місць на підприємстві. Ситуація підприємства на ринках факторів виробництва та збуту готової продукції.

Фінансові джерела санації підприємств. Форми фінансової санації. Внутрішні джерела фінансової санації. Санація балансу. Зменшення статутного фонду підприємства.

Санація із залученням коштів власників підприємства. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника. Державна фінансова підтримка санації підприємств.

Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємств. Порядок

оголошення підприємства банкрутом. Задоволення претензій кредиторів.
Приховане, фіктивне та зумисне банкрутство.

Ключові слова: фінансова санація, фінансова криза, джерела санації, санація балансу, банкрутство, банкрут, види банкрутства.

Література: [1 - 11].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 12-бальною шкалою.

Критерії оцінювання навчальних досягнень за 12-бальною шкалою

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за 12-ти бальною шкалою
I. Початковий	1	Студент (студентка): розпізнає окремі об'єкти, явища і факти предметної галузі
	2	Студент (студентка): розпізнає окремі об'єкти, явища і факти предметної галузі та може фрагментарно відтворити знання про них
	3	Студент (студентка): має фрагментарні знання незначного загального обсягу (менше половини навчального матеріалу) за відсутності сформованих умінь та навичок
II. Середній	4	Студент (студентка): має початковий рівень знань, значну (більше половини) частину навчального матеріалу може відтворити; виконує елементарне навчальне завдання із допомогою викладача
	5	Студент (студентка): має рівень знань вищий, ніж початковий; може з допомогою викладача відтворити значну частину навчального матеріалу
	6	Студент (студентка): пояснює основні поняття навчального матеріалу; може самостійно відтворити значну частину навчального матеріалу; вміє за зразком виконати просте навчальне завдання
III. Достатній	7	Студент (студентка): вміє застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; може пояснити основні процеси та наводити власні приклади на підтвердження деяких тверджень; вміє виконувати навчальні завдання передбачені програмою
	8	Студент (студентка) вміє: аналізувати навчальний матеріал, в цілому самостійно застосовувати його на практиці; контролювати власну діяльність; самостійно виправляти вказані викладачем помилки; самостійно визначати спосіб розв'язування навчальної задачі
	9	Студент (студентка): вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; вміє систематизувати і узагальнювати отримані відомості; самостійно знаходить і виправляє допущені помилки; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання навчального завдання
IV. Високий	10	Студент (студентка): володіє міцними знаннями, самостійно визначає проміжні етапи власної навчальної діяльності, аналізує нові факти, явища; вміє самостійно знаходити додаткові відомості та використовує їх для реалізації поставлених перед ним навчальних завдань, судження його логічні і достатньо обґрунтовані

	11	Студент (студентка): володіє узагальненими знаннями з предмета; - вміє планувати особисту навчальну діяльність, оцінювати результати власної практичної роботи; - вміє самостійно знаходити джерела даних і відомостей та використовувати їх відповідно до мети і завдань власної пізнавальної діяльності; - використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; - вміє виконувати завдання, не передбачені навчальною програмою
	12	Студент (студентка): має стійкі системні знання та творчо їх використовує у процесі продуктивної діяльності; - вільно опановує та використовує нові інформаційні джерела для поповнення власних знань та розв'язування задач

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Виконання самостійної роботи опрацювання питань та написання рефератів за відповідною темою. Оцінювання здійснюється за 12-бальною шкалою.

Змістовий модуль 1. Теоретичні та організаційні основи фінансів підприємств

Тема 1. Основи фінансів підприємств і організацій

Питання для самостійного опрацювання:

1. Організація фінансової роботи підприємства.
2. Зміст та завдання управління фінансами підприємства.
3. Господарський механізм та його складові елементи

Теми рефератів:

2. Система управління фінансами на підприємстві.
3. Державне регулювання формуванням ресурсів підприємства.

Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств

Питання для самостійного опрацювання:

1. Розрахунково-платіжна дисципліна.
2. Наслідки порушення платіжної дисципліни та способи її зміцнення.

Теми рефератів:

1. Організація грошово-готівкових розрахунків на підприємстві.
2. Вексельний обіг. Міжнародна та вітчизняна практика.
3. Порядок пред'явлення претензій та застосування санкцій.

Тема 3. Фінансові аспекти формування витрат і грошові надходження підприємства

Питання для самостійного опрацювання:

1. Витрати підприємств, їх характеристика та склад. Операційні та інші операційні витрати.
2. Дохід від участі в капіталі.
3. Фінансові та інші доходи.

Теми рефератів:

1. Калькулювання витрат виробництва.

2. Особливості калькулювання витрат різних галузей економіки.
3. Особливості формування доходів підприємств різних галузей економіки.

Тема 4. Формування і розподіл прибутку підприємства

Питання для самостійного опрацювання:

1. Економічна суть рентабельності. Показники рентабельності.
2. Економічні фактори, що впливають на розмір прибутку.

Теми рефератів:

1. Роль і місце прибутку в економіці підприємства.
2. Особливості розподілу прибутку між державою та суб'єктами господарювання.

Змістовий модуль 2. Фінансовий механізм діяльності підприємств

Тема 5. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів

Питання для самостійного опрацювання:

1. Капітальні вкладення, їх сутність, склад та джерела фінансування.
2. Порядок фінансування і кредитування капітальних вкладень.

Теми рефератів:

1. Фінансування витрат на поліпшення основних засобів.
2. Ремонт основних фондів та його фінансове забезпечення.

Тема 6. Оборотні кошти та їх організація на підприємствах

Питання для самостійного опрацювання:

1. Нормування оборотних коштів. Визначення потреби в оборотних коштах.
2. Визначення наявності та ефективності використання оборотних коштів.

Теми рефератів:

1. Резерви та наслідки зменшення запасів матеріальних ресурсів.
2. Контроль за використанням оборотних коштів.
3. Факторингові послуги підприємствам. Вимоги до проведення та сфера застосування.

Тема 7. Капітал підприємства

Питання для самостійного опрацювання:

1. Особливості формування пайового капіталу.
2. Неоплачений та вилучений капітал, особливості їх формування і функціонування.

Теми рефератів:

1. Особливості формування статутного капіталу різних організаційно-правових форм.
2. Законодавчо-нормативне забезпечення формування статутного капіталу.

Тема 8. Фінансові зобов'язання підприємств

Питання для самостійного опрацювання:

1. Методика оцінки платоспроможності позичальника.
2. Порядок нарахування відсотків за депозитними та кредитними операціями.
3. Особливості кредитування окремих видів позичок.
4. Обліковий кредит та кредитування під заставу векселів.

Теми рефератів:

1. Небанківське кредитування підприємств.
2. Кредитування підприємств за рахунок коштів міжнародних фінансово-кредитних інститутів.

Змістовий модуль 3. Фінансовий аналіз і планування діяльності підприємства

Тема 9. Фінансова діагностика підприємства

Питання для самостійного опрацювання:

1. Оцінка фінансової стійкості підприємства.
2. Оцінка ділової активності підприємства.
3. Методика оцінки кредитоспроможності підприємства.

Теми рефератів:

1. Бухгалтерський баланс – основне джерело для оцінки фінансового стану підприємства.
2. Джерела формування капіталу підприємства.

Тема 10. Фінансове планування на підприємствах

Питання для самостійного опрацювання:

1. Механізм розрахунку доходів та видатків підприємства.
2. Планування руху грошових коштів.
3. Бюджетування та контролінг в системі оперативного фінансового планування на підприємстві.

Теми рефератів:

1. Балансовий метод фінансового планування.
2. Програмно-цільовий метод фінансового планування.
3. Нормативний метод фінансового планування.

Тема 11. Фінансова санація та банкрутство підприємств

Питання для самостійного опрацювання:

1. Фінансові джерела санації підприємств.
2. Форми фінансової санації.
3. Санація із залученням коштів власників підприємства.

Теми рефератів:

1. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника.
2. Державна фінансова підтримка санації підприємств.
3. Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємств.

Оцінювання виконання завдань здійснюється за 12-бальною шкалою.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Для визначення успішності навчання використовуються контрольні заходи, зокрема, модульний контроль. Проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення вивчення певного змістового модулю.

Під час вивчення дисципліни використовуються такі форми модульного контролю:

- письмова розгорнута відповідь на поставлене питання.
- вирішення тестових і ситуаційних завдань;
- розв'язання практично-ситуаційних завдань.

Оцінювання здійснюється за 12-бальною шкалою.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Під час вивчення дисципліни застосовується така форма семестрового контролю як залік. Виставляється за результатами виконання студентами програми курсу. Оцінювання здійснюється за 12-бальною шкалою.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Шкала відповідності оцінок за 12-бальною і 100-бальною шкалою

Оцінка за 12-бальною шкалою	Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою
12	A	100
11	A	97
10	A	93
9	B	89
8	B	85
7	C	81
6	D	74
5	E	68
4	E	64
3	FX	59
2	F	34
1	F	19

7. Навчально-методична карта дисципліни «Фінанси підприємств і організацій»

Разом: 90 год., лекції – 24 год., семінарські заняття – 10 год., практичні заняття – 8 год., самостійна робота – 42 год., модульний контроль – 6 год.

Мо дулі	Назва модуля	Теми лекцій	Теми семінарських занять	Теми практичних занять	Види поточ ного контр олю
Змі сто ви й мо ду ль І	Теорет ичні та організ аційні основи фінансі в підприє мств	Тема 1. Основи фінансів підприємств і організацій			Модул ьна контро льна робота 1 (12 балів)
		Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств	Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств		
		Тема 3. Фінансові аспекти формування витрат і грошові надходження підприємства	Тема 3. Фінансові аспекти формування витрат і грошові надходження підприємства	Тема 3. Фінансові аспекти формування витрат і грошові надходження підприємства	
		Тема 4. Формування і розподіл прибутку підприємства	Тема 4. Формування і розподіл прибутку підприємства	Тема 4. Формування і розподіл прибутку підприємства	
Змі сто ви й мо ду ль ІІ	Фінанс овий механі зм діяльно сті підприє мств	Тема 5. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	Тема 5. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	Тема 5. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	Модул ьна контро льна робота 2 (12 балів)
		Тема 6. Оборотні засоби та їх організація на підприємстві	Тема 6. Оборотні засоби та їх організація на підприємстві		
		Тема 7. Капітал підприємства		Тема 7. Капітал підприємства	
		Тема 8. Фінансові зобов'язання підприємств		Тема 8. Фінансові зобов'язання підприємств	
Змі сто ви й мо	Фінансо ва діагнос- тика і планува	Тема 9. Фінансова діагностика підприємства	Тема 9. Фінансова діагностика підприємства		Модул ьна контро льна робота
		Тема 10. Фінансове планування на підприємствах	Тема 10. Фінансове планування на підприємствах		

ду ль III	ння діяльнос ті підприє мства	Тема 11. Фінансова санація та банкрутство підприємств	Тема 11. Фінансова санація та банкрутство підприємств		3 (12 балів)
--------------------------	---	--	--	--	-------------------------

8. Рекомендована література

Базова література

1. Марусяк Н.Л. Фінанси підприємств : навч. посіб.: 2-ге вид., перероб. і доп. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 176 с.
2. Сокурєнко В.В., Швець Д.В., Бортник С.М., Ткаченко С.О. Фінанси підприємств : підруч. за заг. ред. В.В. Сокурєнка. 2-ге вид., допов. та перероб. Харків : ХНУВС, 2022. 292 с.
3. Юрчишена Л.В. Фінанси підприємств : навч. посіб. Донецький національний університет імені Василя Стуса. Вінниця, 2023. 252 с.

Додаткова література

4. Аніловська Г.Я., Висоцька І. Б. Фінанси підприємств: навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2018. 440 с.
5. Боднар О.А. Управління фінансовою санацією підприємства : курс лекцій. Миколаїв, 2020. 82 с.
6. Вахович І. М. Фінансовий менеджмент: магістерський курс : навч. посіб. 3-тє вид., змінєне і доп. Луцьк : Надстир'я, 2023. 640 с.
7. Дема Д.І., Дорохова Л.М., Віленчук О.М. Фінансовий менеджмент : підруч. Житомир : ЖНАЕУ, 2018. 320 с.
8. Михалюк Н.І. Планування діяльності підприємств : навч. посіб. Львів : «Новий світ – 2000», 2025. 368 с.
9. Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писарєнко Л.О., Тютюнник С.В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава : ПП «Астрая», 2020. 434 с.
10. Фінанси підприємства: підруч. за ред. Т.О. Ставерської, А.В. Нєпрана. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024. 906 с.
11. Ярошевич Н.Б. Фінанси диверсифікованих підприємств: навч. посіб. Львів : «Новий Світ-2000», 2023. 327 с.

9. Додаткові ресурси

1. Законодавство України. Офіційний WEB-портал Верховної Ради України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Міністерство фінансів України. Офіційний WEB-портал. URL : <https://www.minfin.gov.ua/>.
3. Державна податкова служба України. Офіційний WEB-портал. URL : <https://tax.gov.ua/>
4. Фінанси України : Науково-теоретичний та інформаційно-практичний журнал. Офіційний WEB-портал. URL : <http://finukr.org.ua/>.
5. Платформа Бухгалтерія. Головбух. URL : <https://buhplatforma.com.ua/>